

КЛАСИФІКАЦІЯ УДАРІВ В СУЧАСНОМУ БАДМІНТОНІ

В. ЛЮБІЄВА, Г. МАХНОВСЬКИЙ, В. ШВАЧКО

Федерація бадмінтону Харківської області

Національний технічний університет „Харківський політехнічний інститут“

Постановка проблеми. Система – щось ціле, що є єдністю взаємо розташованих частин, які знаходяться у взаємному зв'язку. Класифікація розподіляти по групах, розрядах, класах. У спортивній літературі можна зустріти спроб об'єднати, систематизувати технічні прийоми в різних видах спорту. Зараз побудувати єдину всеосяжну і цілком задовільну в усіх відношеннях класифікацію поки не вдалося ні в одному виді спорту [1]. І це не дивно. Зміна методів спортивної підготовки, технічні новинки у виробництві не тільки спортивного інвентарю, всієї контрольно-вимірювальної апаратури, обслуговуючої спортивну людину, зміну правил змагань, медичні, фармакологічні і наукові розробки, зміну календаря змагань і мотивації в змагальній діяльності – все це призводить до постійного і безперервного процесу розвитку, вдосконалення, оновлення спортивної бази у будь-якому виді спорту [2]. Процес це безперервний і нескінченний. Тому при побудові загальної технічної класифікації у будь-якому виді спорту необхідно користуватися двома основними ознаками: по-перше, брати за основу ознаки об'єктивно існуючі для даного виду спорту в цілому на даному етапі розвитку. По-друге, будувати систему не як однорівневу (однолінійну), а як багаторівневу послідовність, з виділенням на різних рівнях ознак важливих в різних відносинах.

Спостерігаючи за грою майстрів бадмінтону впадає в очі різноманітність ударів, пересувань, прийомів, які використовують спортсмени. Зрозуміло, що дуже важко створити яку-небудь чітку схему класифікації всіх технічних прийомів в бадмінтоні. Автори публікації ставлять своєю метою побудувати схему класифікації і розподілу основних ударів, які використовують бадмінтоністи під час гри. Всі дії бадмінтоністів можуть бути розглянуті в рамках чотирьох груп елементів: стійки, пересування, удари, подачі. Виходячи з цього, методично правильно всі технічні прийоми розглядати в сукупність всіх цих компонентів. Такий підхід до класифікації технічних прийомів забезпечить можливість чіткого планування етапів навчання як окремим елементами, так і складним комбінаціям. Спроби класифікувати всі спортивні прийоми в бадмінтоні робилися авторами, але їх дуже мало і вони відображають рівень розвитку бадмінтону 80-х років минулого сторіччя. Зараз, в зв'язку з технічним розвитком погляд на цю проблему дещо змінився. Радикальна зміна правил бадмінтону внесла це питання безліч змін і доповнень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Весь технічний арсенал бадмінтоніста складається з чотирьох груп: удари, переміщення, подачі, стійка. В кожній з цих груп в свою чергу, величезна кількість варіантів виконання і використання (рис. 1).

У нашій статті ми запропонуємо систему класифікації ударів в бадмінтоні. Різні варіанти систематизації зустрічаються в літературі, але їх дуже мало і всі вони ідентичні. Автори класифікують удари відповідно до їх особливостей по декільким ознакам: по місцю удару по відношенню до тулуба спортсмена, по характеру

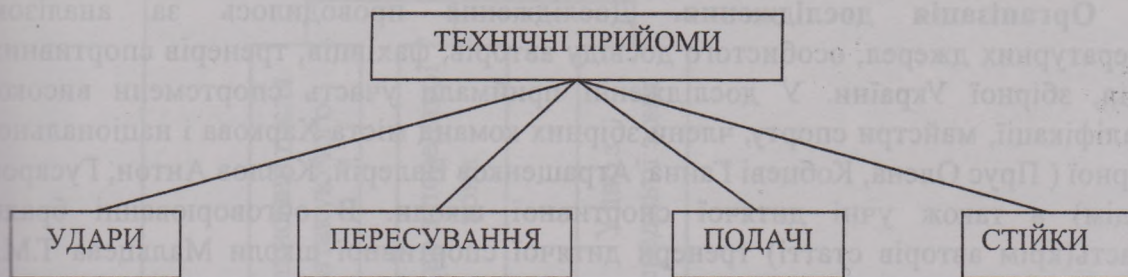


Рис.1. Технічний арсенал бадмінтоніста

траєкторії польоту волана. Удари розрізняють по силі, спрямованості, характеру виконуваних рухів.

Всі удари автори ділять на фронтальні і не фронтальні. Під не фронтальними мають на увазі удари по волану, що пролітає вище, справа або зліва від гравця. В цьому випадку є всі можливості для підготовки і проведення замаху. При фронтальних ударах можливості для замаху обмежені і у відповідь удар виконується в основному за рахунок руху передпліччя і кисті [3].

Ще один варіант класифікації – розподіл ударів по характеру траєкторії польоту волана [4]. Всі удари розбиті на п'ять груп:

- високі, після яких волан летить по висхідній траєкторії і опускається за гравця;
- високі атакуючі, після яких волан пролітає над приймаючим гравцем на мінімальній висоті, недоступній для удара-відповіді, і опускається за ним зверху;
- скороченні, після яких волан летить в зону сітки приймаючого гравця;
- плоскі, волан летить паралельно площині майданчика на мінімальній висоті над сіткою;
- нападаючі удари, після яких волан летить по низхідній траєкторії з високою швидкістю і волан буквально врізається в підлогу.

Ця класифікація запропонована англійцями і деякі варіанти назви ударів використовуються і в нашій практиці. Смеш (smash) – це назва удару в нашій термінології зберегло своє англійське звучання. Англійські назви високих, плоских, скорочених ударів в нашій практиці не використовуються.

Мета дослідження. Бадмінтон є технічно дуже різноманітним видом спорту. Якщо створити чітку схему класифікації всіх технічних прийомів в бадмінтоні, тому автори статті вирішали звернути увагу лише на удари. Кількість ударів, які використовують гравці дуже велика, варіантів виконання ударів безліч багато. **Мета** цієї роботи побудувати схему класифікації і розподілу основних ударів, які використовують бадмінтоністи під час гри.

Слід зауважити, що терміни у бадмінтоні, назви ударів та інших технічних прийомів в спортивній літературі на українській мові практично не зустрічаються. Натомість була використана за основу Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності [5]. Тому у статті є мета підібрати найбільш зручні та найбільш вірні назви технічних прийомів в бадмінтоні на українській мові.

Організація дослідження. Дослідження проводилось за аналізом літературних джерел, особистого досвіду авторів, фахівців, тренерів спортивних шкіл, збірної України. У дослідженні приймали участь спортсмени високої кваліфікації, майстри спорту, члени збірних команд міста Харкова і національної збірної (Прус Олена, Кобцеві Ганна, Атращенко Валерій, Козлов Антон, Гусаров Вадім) а також учні дитячої спортивної школи. В обговорюванні брали участь (крім авторів статті) тренери дитячої спортивної школи Мальцева Т.М., Казанцев Д. В. Харківський Є.В., тренер Харківського обласного училища фізичної культури і спорту – Головікіна Н. В. Дослідження проводилось на протязі 2005 року. Були переглянуті відеозаписи Чемпіонату світу 2005 р. в Анахаймі (США), Кубка Судерману 2005 р. у Пекіні (Китай), міжнародного турніру Харків-International 2005 р.

Результати дослідження та їх обговорення У нашому варіанті класифікації розподілимо всі удари по наступному показнику: розташування площини ракетки під час зіткнення з воланом. За цим принципом розподілимо всі удари на дві основні групи: удари при яких струнна частина ракетки, яка зустрічає волан, розгорнена під час удару до сітки. Назвемо ці удари ударами зверху. До другої групи віднесемо всі удари при яких струнна частина ракетки під час зіткнення з воланом направлена вгору, тобто «дивиться» в стелю. Цей масив ударів назвемо ударами знизу. Ця запропонована градація дуже умовна і не конкретна, по цьому в кожній з груп буде розроблена своя класифікація.

Удари зверху:

- високий-далекий удар (базовий удар в бадмінтоні);
- скорочений удар;
- плоский удар;
- атакуючий удар;
- блокуючий удар;
- захисний удар;

Удари знизу:

- удари, які виконуються в передній зоні;
- удари, які виконуються в середній зоні;
- захисні удари, після атакуючих ударів в підлогу.

У свою чергу, кожний з видів ударів має ще декілька варіантів виконання. Представимо це на схемі і пояснимо деякі варіанти ударів (рис. 2).

Всі удари зверху можуть бути виконані справа і зліва. Під ударом справа ми розуміємо удар при якому волан під час удару стикається з внутрішньою частиною струнної поверхні ракетки. Такі удари називають ще ударами відкритою стороною ракетки, або форхендами. І відповідно, удари зліва (бекхенди) виконуються зовнішньою поверхнею ракетки і називаються ударами закритою стороною ракетки [6].

Плоскі удари можуть виконуватися справа і зліва, сюди ми також віднесемо захисний удар. З'ясуємо чому. При прийомі атакуючого удару, гравець може відігравати волан як знизу, так і зверху. Враховуючи ігрову ситуацію і ступінь підготовки до захисту бадмінтоніст захисний удар може виконувати справа і зліва.

До атакуючих ударів ми віднесли не тільки смеш і напівсмеш, але і високий атакуючий удар, і добивання, і змітання з сітки. Ми вважаємо, що це досить ефективні удари. Вони також можуть виконуватися як справа, так і зліва. Проте

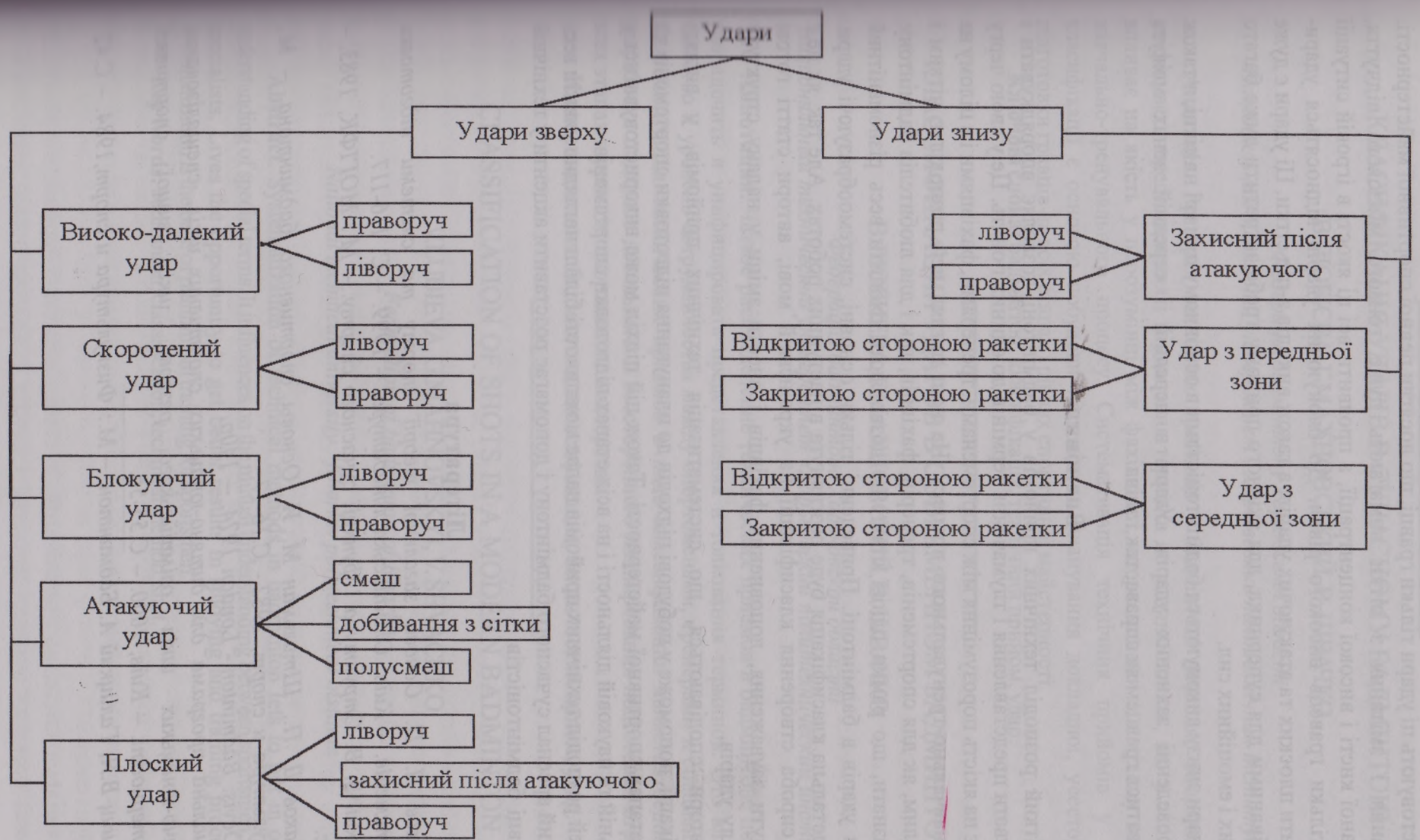


Рис.2. Блок-схема розподілу ударів у бадмінтоні.

використовують ці удари тільки гравці, що досягли певної спортивної майстерності. Добивання і змітання з сітки вимагають дуже тонкого м'язового відчуття, тренування кисті і високої концентрації, а проявити всі ці якості в ігровій ситуації може тільки гравець високого рівня. До блокуючих ударів відносяться удари перехвати плоских та атакуючих ударів, а також викидів з-під сітки. Ці удари є дуже несподіваними для суперника, для якісного прийому треба затратити дуже багато фізичних і емоційних сил.

Удари знизу виконуються бадмінтоністами в основному при грі на сітці, а також при проведенні захисних ударів. Удари в передній і середній зонах можуть виконуватися гравцем як справа, так і зліва.

Висновки

Чіткий розподіл технічних прийомів у бадмінтоні дозволяє впорядкувати та уніфікувати представлення і тлумачення термінів до єдиних понять. Це у свою чергу впливає на якість порозуміння між спортсменами, тренерами, фахівцями і в цілому на якість навчально-тренувального процесу. На наш погляд цей розподіл є чітким і зрозумілим, як для спортсменів, тренерів, фахівців, так і для любителів бадмінтону. Слід зазнати, що рамки однієї статті не дозволяють охопити весь різноманітний арсенал ударів в бадмінтоні. Приведенні тільки основні, системообразуючі удари. Більш детальна класифікація буде розглянута в наступних роботах. Але так, як це перша спроба створення класифікації на українській мові, автори статті готові розглянути зауваження, доповнення фахівців і внести зміни у надану структуру розподілу ударів.

Автори сподіваються, що систематизація технічних прийомів, у вигляді класифікації, допоможе у побудові підходів до планування підготовки спортсменів на різних етапах спортивної майстерності. Також цей підхід може використовуватися в навчальній та науковій діяльності і на всіх етапах підготовки спортсменів.

Цей розподіл технічних прийомів надає можливості більш наглядно уявити весь технічний арсенал сучасного бадмінтону і допомагає розставити акценти у технічній підготовці бадмінтоністів

Література

1. Матвеев Л. П. *Основи загальної теорії спорту та системи підготовки спортсменів.* – Київ: Олімпійська література. – 1999. – С. 116-117.
2. Брянкин З. В. *Структура і функції сучасного спорту.* – М.: МОГІФК, 1983. – 124 с.
3. Рыбаков Д. П., Штильман М. И. *Основы спортивного бадминтона.* – М.: Физкультура и спорт, 1982. – С.16-17.
4. Pat Devis. *Badminton.* – London 1974. – 140p.
5. *Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності.* – Київ, 2000. – С.55-56.
6. Лифшиц В.Я, Галицкий А. *Бадминтон.* – М.: Физкультура и спорт, 1984. – С. 4-10.

КЛАСИФІКАЦІЯ УДАРІВ В СУЧАСНОМУ БАДМІНТОНІ

В.ЛЮБІЄВА, Г.МАХНОВСЬКИЙ, В. ШВАЧКО

Федерація бадмінтону Харківської області

Національний технічний університет „Харківський політехнічний інститут”

Анотація. Розподіл технічних прийомів у бадмінтоні дозволяє впорядкувати і уніфікувати представлення і тлумачення термінів до єдиних понять, що у свою чергу впливає на якість у порозумінні між фахівцями, спортсменами і в цілому на якість навчально-тренувального процесу. Систематизація технічних прийомів у вигляді класифікації є основою побудови підходів до планування докладної, усесторонньої підготовки гравців на всіх етапах і рівнях спортивної майстерності.

Ключові слова: бадмінтон, класифікація, технічний прийом, удар.

КЛАССИФИКАЦИЯ УДАРОВ В СОВРЕМЕННОМ БАДМИНТОНЕ

В.ЛЮБИЕВА, Г.МАХНОВСКИЙ, В. ШВАЧКО

Федерация бадминтона Харьковской области

Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт».

Аннотация. Четкое распределение технических приемов в бадминтоне позволяет упорядочить и унифицировать представления и толкования терминов. Это влияет на качество и уровень сотрудничества между спортсменами, тренерами и специалистами. Систематизация технических приемов в виде классификации является основой для разработки подходов детального и всестороннего планирования подготовки игроков на всех этапах и уровнях спортивного мастерства.

Ключевые слова: бадминтон, классификация, технический прием, удар.

CLASSIFICATION OF SHOTS IN A MODERN BADMINTON

V.LUBIEVA, G.MAHNOVSKYI, V.SHVACHKO

Federation of badminton of Kharkiv.

National technical university "Kharkiv polytechnical institute"

Abstract. Systematization of technical methods in badminton lets to put in order the understanding of special terms. It influences on the mutual understanding between sportsmen, coaches, specialists. Lives the opportunity to get better results in studying and training process. The systematization is the base of planning in training for sportsmen.

Key words: badminton, classification, technical method, shot.
